

ՎԱՂԻՆԱԿ ՎՐԴ. ՄԵԼՈՅԵԱՆ

ՍՈՒՐԲ ԿՈՅՍ
ՄԱՐԻԱՄ
ԵՒ ՀԱՅ ՄԱՅՐԸ

ՊԷՐՈՒԹ
2010

ՍՈՒՐԲ ԱԹՈՌՈՅՍ
ՎԵՀԱՓԱՌ ՀԱՅՐԱՊԵՏԸ՝
Ն.Ս.Օ.Տ.Տ.
ԱՐԱՄ Ա. ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ
ԳԵՂԵՑԻԿ ՄՏԱՅՂԱՑՈՒՄԸ
ՈՒՆԵՑԱԻ 2010 ՏԱՐԻՆ
ՀՌԶԱԿԵԼՈՒ «ՀԱՅ ԿՆՈՋ
ՏԱՐԻ»

ԵՒ ԵՍ՝ ՄԱՅՐԱՍԷՐՍ,
ԱՆՀՈՒՆ ՍԷՐՍ ՅԱՅՏՆԵԼՈՒ
ՀԱՄԱՐ ՀԱՅ ԿՆՈՋ ՀԱՆԴԷՊ,
ՄԱՐԻԱՄԱՏՐՈՓ ԱՅՍ
ԳՐԿՈՅՔԸ
ԿԸ ՆՈՒԻՐԵՍ ԻԲՐԵԻ
ԲԱՆԱԻՈՐ ԿՆԴՐՈՒԿ
ՀԱՅ ԿՆՈՋ ԵՒ ՀԱՅ ՄՕՐ,
ԱՂՕԹԵԼՈՎ ՈՐ ՏԷՐ
ՅԻՍՈՒՍ
ԻՐ ՄՕՐԸ ՀԱԻԱՏՔԷՆ ՈՒ
ՍԷՐԷՆ ԱՌԱՏՕՐԷՆ ՀԵՂՈՒ
ՄԵՐ ՄԱՅՐԵՐՈՒ ՍՐՏԻ
ՍԿԻՀԻՆ ՄԷՋ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

Միրելի՛ Հայ Մայր եւ Քոյր, այս գրկոյքը զոր կը շալկես ձեռքերուդ մէջ, ցոյց կու տայ մեզի թէ որքան կարեւոր հոգեւոր դասեր ունինք քաղելիք սուրբ Կոյս Մարիամի կեանքէն:

Հայր Սուրբը շատ գեղեցիկ կերպով մեր երկնաւոր մօր՝ Մարիամի կեանքէն բղխող 87 կէտեր լոյսի տակ կը բերէ եւ զանոնք կը կապէ մեր անմիջական կեանքին, կոչ ուղղելով մեզմէ իւրաքանչիւրին, հետեւելու Մարիամի հաւա-տալից ու հաւատարիմ կեանքի օրինակին:

Պատահական չէ որ Հայր Սուրբը առա-ջին կէտին մէջ կ'անդրադառնայ Մարիամի համար գործածուած «Կոյս» բառին: Բառ մը՝ որով կը բնորոշուին անոնք՝ որոնք իրենք զիրենք մաքուր պահած են այս աշխարհի մէջ եւ որոնք

հետեւորդներն են Աստուծոյ Գառնուկին՝ Քրիստոսի (Յյտ 14.4). բառ մը՝ որ մէկ կողմէ կը պարզէ Մարիամի մաքրամաքուր կեանք մը ապրած ըլլալը, իսկ միւս կողմէ, կը հրաւիրէ մեզ՝ Հայ Մայրերս եւ Քոյրերս, Մարիամի նման ամբասիր եւ սուրբ կեանք մը ապրելու մեղքով նեխած այս աշխարհին մէջ:

Մարիամ լեցուն էր երկնային ուրախութեամբ, զօրութեամբ, աստուածային շնորհքներով, հնազանդութեան եւ հեգութեան բացառիկ հոգիով, եւ Աստուծոյ հաճելի եղող յատկանիշներով, բայց հետաքրքրականօրէն, այս բոլորը հանդէս կու գան Գաբրիէլ հրեշտակին հետ իր երկխօսութենէն ե՛տք միայն: Հայր Սուրբը մեզ կը հրաւիրէ երկխօսութեան մէջ մտնելու Երկինքի հետ, որպէսզի աստով հանդէս գան մեր ներսիդին գտնուող աստուածային բոլոր

պարզեւներն ու շնորհքները,
կարողութիւններն ու զօրութիւնները:

Միրելի՛ Հայ Մայր, Երկինքի հետ
այդ երկխօսութիւնը սկսելու համար՝
պէտք է ապրիլ աղօթական կեանք մը,
քա՛ջ գիտնալով, որ աղօթական մաքուր
կեանք մը ապրելո՛ւմ է որ մենք կարող
պիտի դառնանք լսելու Աստուծոյ ձայնն
ու պատգամները մեր առօրեայ կեանքի
ընթացքին:

Ուստի, հեռո՛ւ կենանք մեղքի
առաջնորդող հաճոյքներէ եւ նուիրուինք
աղօթական կեանքի, որպէսզի հոգեւոր
արթնութիւն բերող ներկայութիւն ըլլանք
մեր շրջապատին մէջ:

Մարալ Կրակեան

ՍՈՒՐԲ ԿՈՅՍ ՄԱՐԻԱՄ ԵՒ ՀԱՅ ՄԱՅՐԸ

Սիրելի՛ Հայ Մայրեր, մեր քաղցր երկնաւոր մօր՝ Սուրբ Կոյս Մարիամի կեանքէն մենք շատ հոգեւոր դասեր ունինք քաղելիք: Մեր հոգեւոր խորհրդածութեան առանցքը պիտի դարձնենք Նոր Կտակարանեան որոշ հատուածներ (Ղկ 1.26-56, 2.1-52: Յհ 2.1-5, 19.26-27: Մտ 12.46, 1.18-20, 2.11, 14-15, 20-21, 1.23, 2.15: Գրծ 1.14) որոնք կը խօսին Մարիամի մասին կամ ակնարկութիւն կ'ընեն անոր: Մեր հոգեւոր խորհրդածութիւնները կ'ամփոփենք 87 կէտերու մէջ:

1.- *«Աստուած Գաբրիէլ հրեշտակը ղրկէց կոյսի մը մօտ»* (Ղկ 1.26-27): «Կոյս» բառը պէտք է առնենք երկու իմաստով. Նոր Կտակարանին մէջ ընդհանրապէս

«կոյս» բացատրութեամբ կը բնորոշուին այն մարդիկը՝ որոնք իրենք զիրենք մաքուր կը պահեն այս աշխարհի մէջ եւ «կը հետեւին Գառնուկին, ո՛ւր որ երթայ անհկա» (Յտ 14.4), իսկ երկրորդ իմաստը՝ բնական իմաստն է, որ կը նշէ չամուսնացած կիները: Այստեղ Մարիամին համար գործածուած «կոյս» բառը իր երկու իմաստներով ալ պէտք է առնել, բայց նախընտրութիւնը պէտք է տալ առաջին իմաստին, որովհետեւ ասիկա կը պարզէ Մարիամին մաքուր ու սուրբ կեանք ապրած ըլլալը:

Սիրելի՛ Հայ Մայր, երբ մեզի կ'ըսուի թէ «Աստուած Գաբրիէլ հրեշտակը դրկեց կոյսի մը մօտ», սա ինքնին կը բացայայտէ թէ Աստուած իր հրեշտակները, եւ մանաւանդ իր Մուրբ Հոգին, կը դրկէ անոնց՝ որոնք իրենք զիրենք կը մաքրեն ու մաքուր կը պահեն Գառնուկին արիւնով: Դուն ապրիր ա՛յնպիսի աղօթական եւ մաքուր կեանք

մը, որ Աստուած հաճի իր հրեշտակները,
իւր պատգամները, իր զօրութիւնը դրկել
քեզի:

2.- *«Ուրախացի՛ր, շնորհալի՛ կոյս,
որովհետեւ Աստուած քեզի հետ է»* (Ղկ
1.28): Գաբրիէլ հրեշտակը «ուրախացի՛ր»
կ'ըսէ Մարիամին, բայց նաեւ կը յիշէ
պատճառը թէ ինչո՛ւ Մարիամ պետք է
ուրախանար. *«Որովհետեւ Աստուած
քեզի հետ է»:*

Միրելի՛ Հայ Մայր, այո՛, երբ
Աստուած քեզի հետ է, երբ ան ներկա՛յ է
քու կեանքիդ մէջ, ուրախութի՛ւն ու
յաղթանակ կ'ըլլայ կեանքիդ մէջ:

3.- *«Մարիամ այս խօսքին վրայ
խոռովեցաւ. կը մտածէր թէ ի՛նչ կը
նշանակէ այս ողջոյնը»* (Ղկ 1.29):
Մարիամ յայտնութիւն մը ունեցաւ եւ
պատգամ մը ստացաւ եւ սկսաւ մտածել

կատարուած յայտնութեան ու տրուած պատգամին ու ողջոյնի իմաստին մասին:

Միրելի՛ Հայ Մայր, Մարիամէն սորվինք, որ երբ յայտնութիւն մը, հոգեւոր երազ մը կամ տեսիլք մը կ'ունենանք՝ նստինք եւ մտածենք ասոնց մասին: Երբ Աստուծոյ խօսքին քարոզութիւնը կը լսենք՝ նստինք, մտածենք ու խոկանք ատոր մասին:

4.- *«Հրեշտակը ըսաւ իրեն. "Մի՛ վախնար Մարիամ"»* (Ղկ 1.30):

Միրելի՛ Հայ Մայր, ինչպէս Գաբրիէլ հրեշտակը Մարիամը կանչեց իր անունով եւ պատուիրեց անոր չվախնալ, այնպէս ալ Աստուած, քեզ կը կանչէ քու անունովդ ու կը պատուիրէ չվախնալ: Միրտ մը ուր Աստուած մուտք կը գործէ՝ ամէն վախ կը փարատի այդ սրտէն:

5.- «Աստուծոյ շնորհքին արժանացար» (Ղկ 1.30): Մարիամ աղօթող եւ Աստուծոյ հաճելի կեանք մը ապրող կոյս մըն էր, ահա թէ ինչու արժանացաւ Աստուծոյ շնորհքին:

Միրելի՛ Հայ Մայր, յիշեալ բառերը կը սորվեցնեն մեզի թէ անոնք որոնք կ'ապրին աղօթքի կեանք մը՝ կ'արժանանան Աստուծոյ շնորհքին: Եթէ մէկը լուրջ աղօթող է՝ Աստուած տեսակ-տեսակ շնորհքներ կը պարգեւէ անոր:

6.- «Ահա պիտի յղանաս» (Ղկ 1.31):

Միրելի՛ Հայ Մայր, Մարիամ Յիսուսի մարմնաւոր ներկայութիւնը առաւ իր մէջ, իսկ մենք, կոչուած ենք Յիսուսի հոգեւոր ներկայութիւնը առնելու մեր մէջ: Բայց ինչպէս Մարիամ Սուրբ Հոգին ստանալէ ե՛տք միայն Յիսուսը առաւ իր մէջ, այնպէս ալ մենք, Սուրբ Հոգին ստանալէ ե՛տք միայն կրնանք

Յիսուսը մեր մէջ առնել եւ դառնալ
բնակարան իրեն համար:

7.- *«Մարիամ ըսաւ հրեշտակին.
"Ատիկա ի՞նչպէս կրնայ պատահիլ երբ
ամուսնացած չեմ"»* (Ղկ 1.34): Մարիամ
չէր կրնար ըմբռնել թէ ի՞նչպէս կրնար
յղացուիլ երբ ինք ամուսնացած չէր:

Միրելի՛ Հայ Մայր, սա ինքնին կը
բացայայտէ թէ Աստուծոյ ըրածներէն եւ
մեր կեանքին մէջ պատահող դէպքերէն
շատ բան կրնանք չհասկնալ, բայց
կարելորդ Մարիամի նման խոնարհիլն է
Աստուծոյ կամքին դիմաց նոյնիսկ եթէ
չենք հասկնար իր կամքը:

8.- *«Ատիկա ի՞նչպէս կրնայ
պատահիլ երբ ամուսնացած չեմ"»* (Ղկ
1.34):

Միրելի՛ Հայ Մայր, Մարիամ իրեն
ըսուած խօսքին վերաբերեալ
լուսաբանութիւն պահանջեց: Ան իր այս

վերաբերմունքով սորվեցուց մեզի որ Աստուծմէ լուսաբանութիւն կամ բացատրութիւն խնդրելը՝ սխալ բան չէ: Բայց եթէ հարցի մը գծով Աստուած լուսաբանութիւն չի տար, ատիկա պատճառ մը չէ որ չհնազանդինք իրեն:

9.- *«Սուրբ Հոգին քեզի պիտի գայ»* (Ղկ 1.35): Երբ Մարիամ Գաբրիէլ հրեշտակին հարցուց թէ ի՞նչպէս կրնար յղանալ երբ ինք անուսնացած չէր, հրեշտակը բացատրեց ըսելով. *«Սուրբ Հոգին քեզի պիտի գայ»:*

Սիրելի՛ Հայ Մայր, հոսկէ կը սորվինք թէ Սուրբ Հոգին ի՞նքն է որ մեզի կը հասկցնէ մութ բաները: Այո՛, Սուրբ Հոգին ի՞նքն է լուծումը մեր հարցերուն, ի՞նքն է պատասխանը մեր խնդիրներուն: Առանց իրեն մենք չենք կրնար հասկնալ Աստուծոյ կամքը: Առանց իրեն շատ բան անյստակ պիտի մնայ մեզի համար:

10.- *«Սուրբ Հոգին քեզի պիտի գայ
եւ Բարձրեալին զօրութիւնը քու վրայ
պիտի հանգչի»* (Ղկ 1.35):

Միրելի՛ Հայ Մայր, երբ Սուրբ
Հոգին բնակեցաւ Մարիամին մէջ,
Բարձրեալին զօրութիւնը հանգչեցաւ
անոր վրայ: Սա կը պարզէ թէ երբ Սուրբ
Հոգին ստանանք՝ կը լեցուինք
զօրութեամբ: Յիսուս ինքն իսկ ըսաւ. *«Երբ
Սուրբ Հոգին իջնէ ձեր վրայ, զօրութեամբ
պիտի լեցուիք եւ իմ վկաներս պիտի
ըլլաք»* (Գրծ 1.8): Ան որ չունի Սուրբ Հոգի,
կը նշանակէ չունի՛ զօրութիւն:

11.- *«Ուստի ծնելիք զաւակդ սուրբ է
եւ Աստուծոյ Որդին պիտի կոչուի»* (Ղկ
1.35):

Միրելի՛ Հայ Մայր, երբ Սուրբ
Հոգին քո՛ւ ալ վրայ հանգչի եւ քո՛ւ ալ
մէջ բնակի ինչպէս Մարիամին մէջ
բնակեցաւ, եւ երբ Աստուծոյ զօրութեամբ
ու սրբութեամբ լեցուիս ինչպէս Մարիամ

ի՛նք լեցուեցաւ, այն ատեն, դո՛ւն եւս Մարիամի նման կրնաս հոգեւոր ծնունդ տալ սուրբ գաւակներու, որոնք որդիներ ու դուստրեր ըլլան Աստուծոյ:

12.- *«Աստուծոյ աղախինն եւ, թող քու ըսածդ ըլլայ»* (Ղկ 1.38): Անցեալին ծառայ մը կամ աղախին մը գիտէր որ ինք միայն իր տիրոջ կամքը պէտք էր կատարէր: Մարիամ ինքզինք ըմբռնած էր իբրեւ Աստուծոյ աղախինը, ահա թէ ինչու խոնարհեցաւ Աստուծոյ կամքին դիմաց եւ ըսաւ. *«Աստուծոյ աղախինն եւ, թող քու ըսածդ ըլլայ»:*

Միրելի՛ Հայ Մայր, անոնք որոնք իրենք զիրենք Աստուծոյ նուիրած են իբրեւ ծառայ կամ աղախին, պէտք է պատրաստ ըլլան Մարիամի նման Աստուծոյ ըսելու. *«Թող քու ըսածդ ըլլայ»:* Իսկական աղախինն ու ծառան, կը խոնարհին իրենց Տիրոջ՝ Յիսուսի

կամքին դիմաց, ինչպես Մարիամ ինք
խոնարհեցաւ:

13.- *«Նոյն օրերուն, Մարիամ
ճամբայ ելլելով»* (Ղկ 1.39): Այո՛, «նոյն
օրերուն», եւ ո՛չ թէ շաբաթ մը կամ ամիս
մը ետք:

Սիրելի՛ Հայ Մայր, Մարիամ կը
ստրվեցնէ մեզի, որ երբ պատգամ առնենք
Աստուծմէ, պէտք է «նոյն օրերուն», այլ
խօսքով՝ առանց տնտնալու եւ առանց
ուշանալու գործի լծուինք: Մարիամ այդ
«նոյն օրերուն» պէտք էր երթար
Եղիսաբեթի քով, որովհետեւ ճիշդ ա՛յդ
օրերուն էր որ Եղիսաբեթ պէտք ունէր
իրեն: Այն օրերուն երբ մարդիկ մեր
օգնութեան պէտք ունին՝ ճիշդ ա՛յդ «նոյն
օրերուն» պէտք է օգնութեան ձեռք
երկարենք անոնց:

14.- «Մարիամ ճամբայ ելլելով» (Ղկ 1.39): Մարիամ աւետիսը առնելէ ետք տուն չնստաւ, այլ ճամբայ ելաւ:

Միրելի՛ Հայ Մայր, Աստուծմէ պատգամ առնողը՝ չի կրնար իր տունը նստիլ: Անոնք որոնք կ'ընդունին Տէր Յիսուսը իրենց սրտին մէջ՝ պետք է ճամբայ ելլեն: Ամէն անձ որ կը դառնայ Աստուծոյ՝ իր դիմաց նոր ճամբայ կը բացուի, այլ խօսքով՝ նո՛ր առաքելութիւն, ծառայութեան նո՛ր դաշտ, նո՛ր գործ, նո՛ր պարտականութիւն:

15.- «Մարիամ աճապարանքով գնաց Յուդայի լեռնային շրջանի քաղաքներէն մէկը» (Ղկ 1.39): Մարիամ լեցուեցաւ Սուրբ Հոգիով, ահա թէ ինչո՛ւ ան կրցաւ արագօրէն բարձրանալ Յուդայի լեռնային շրջանի քաղաքները:

Միրելի՛ Հայ Մայր, անոնք որոնք կը լեցուին Սուրբ Հոգիով՝ անոնք կը յաջողին արագօրէն բարձրանալ

սրբութեան լեռները: Սուրբ Որոզհնէս կ'ըսէ. «Մարիամ արժանացաւ դառնալու մայրը Աստուծոյ. այս դէպքէն ետք, ան պէտք էր այլեւս լեռները բարձրանար եւ բարձրութիւններու վրայ մնար»: Սուրբ Ամբրոսիոս կ'ըսէ. «Աստուծմով լեցուողը՝ շուտ կը բարձրանայ աշխարհի տաղտուկներէն»: Ուրիշ հեղինակ մը ըսած է. «Երբ Մարիամ դարձաւ մայր Յիսուսի՝ լեռները բարձրացաւ, իսկ մենք երբ դառնանք զաւակ Յիսուսի՝ երկինք կը բարձրանանք»:

16.- Սիրելի՛ Հայ Մայր, գրիչ մը ըսած է. «Մարդկային տրամաբանութիւնը մեզի կ'ըսէ, թէ Մարիամ աւետիսը ստանալէ ետք, պէտք էր նստէր, ներամփոփուէր, խոկար ու մտածէր իրեն ըսուածին ու պատահածին մասին: Բայց իր արգանդին մէջ շալկելէ ետք Ան որ կը շալկէ հոգերը աշխարհի, ալ կարիքը չունեցաւ մտածելու ինքնիր

անձին մասին, այլ ծառայութեան կրակը մէջը բորբոքած, վազեց Եղիսաբէթին քով՝ ծառայելու անոր: Այս երեւոյթը ցոյց կու տայ, որ եթէ մենք եւս Յիսուսը շալկենք մեր մէջ, դո՛ւրս կու գանք մեր «ես»էն, (կը ձերբազատինք աշխարհի մարդուն յատուկ հոգերէն), եւ մեր սիրտը լա՛յն կը բացուի բոլորին դիմաց եւ պատրաստ կ'ըլլայ ծառայելու բոլորին»:

17.- «Աճապարանքով գնաց» (Ղկ 1.39): Երբ Մարիամ Սուրբ Հոգին ստացաւ՝ աշխուժցաւ ու եռանդով լեցուեցաւ: Նախապէս կարծէք կը քալէր իր հաւատքի կեանքին մէջ՝ հիմա սակայն սկսաւ վազել:

Սիրելի՛ Հայ Մայր, անոնք որոնք Սուրբ Հոգին ստանան՝ կը սկսին վազել Յիսուսի փառքին համար: Սուրբ Հոգին ի՛նքն է որ կը վազեցնէ մարդիկը Աստուծոյ փառքին համար: Անոնք որոնք կը վազեն առանց Սուրբ Հոգիին՝ տեղ կու

գայ երբ կը յոգնին ու նահանջ
կ'արձանագրեն:

18.- «Աճապարանքով գնաց» (Ղկ
1.39): Ո՞ւր գնաց Մարիամ
աճապարանքով: Գնաց իր ազգականին՝
Եղիսաբեթին քով:

Սիրելի՛ Հայ Մայր, Մարիամ
Յիսուսը իր սրտին ու արգանդին մէջ
առնելէ ետք, զայն տարաւ նախ իր
հարազատին, որպէսզի իր այս
վերաբերմունքով սորվեցնէր մեզի, թէ
ոեւէ անձ որ կ'ընդունի Յիսուսը իր
սրտին մէջ, նախ պէտք է զայն քարոզէ իր
ընտանիքին, իր ազգականներուն,
հարազատներուն, մօտիկ
պարագաներուն:

19.- Մարիամ գիտէր որ Եղիսաբեթ
ամուլ ու ծեր էր, գիտէր որ երկաւր
տարիներ աղօթած էր որ զաւակ ունենար
բայց զրկուած էր Աստուծոյ այս

պարգևէն, բայց երբ Աստուած տուաւ այս պարգևը իրեն, առաջին անձը որ այցելեց իրեն, ուրախացաւ հետը եւ ուրախացուց զայն՝ Մարիամ ինքն էր:

Միրելի՛ Հայ Մայր, մենք եւս կ'ուրախանա՞նք երբ մէկը յատուկ պարգև մը ստանայ Աստուծոյ կողմէ: Մարիամ ուրախացաւ երբ տեսաւ որ կատարուած էր Եղիսաբէթի սրտի փափաքը: Մենք ալ կ'ուրախանա՞նք երբ կը կատարուի ուրիշներու սրտի փափաքը:

20.- Մարիամ Սուրբ Հոգիով յղացուելէ ետք՝ չմտածեց թէ կրնար քարկոծուիլ եթէ տունէն դուրս գար եւ եթէ իրականութիւնը գիտցուէր: Ան քաջաբար եւ ուրախութեամբ դուրս եկաւ տունէն, որովհետեւ ինքզինք ապահով կը զգար, եւ ինչո՛ւ, քանի Աստուծոյ Որդին եւ Աստուծոյ Սուրբ Հոգին իր մէջն էին:

Միրելի՛ Հայ Մայր, Մարիամ սորվեցուց մեզի որ երբ Յիսուս մեզի հետ է՝ մարդիկ բան մը չեն կրնար ընել մեզի: Երբ Աստուծոյ Հոգիով լեցուած ենք՝ չե՛նք վախնար մարդոցմէ, եւ առաքելութեան դաշտը ձգելով՝ մեր տուները չենք քաշուիր:

21.- Մարիամ՝ հրեշտակէն աւետիսը ստանալէ ետք՝ Սուրբ Հոգին առաւ իր մէջ, եւ Սուրբ Հոգիին միջոցաւ՝ Յիսուսը առաւ իր մէջ: Ի՞նչ ըրաւ Մարիամ Յիսուսը առնելէ ետք իր մէջ: Հայր մը ըսած է. *«Մարիամ Յիսուսը առնելէ ետք իր արգանդին մէջ, զայն տարաւ Եղիսաբէթին: Մենք ալ զայն առնելէ ետք մեր սրտին մէջ, զայն կը տանի՞նք ուրիշին»:*

Միրելի՛ Հայ Մայր, անոնք որոնք ունին Յիսուսը իրենց սրտին մէջ՝ զայն պէտք չէ գերեզմանէն իրենց սրտին մէջ, այլ պէտք է զայն տանին ուրիշին:

22.- Մարիամ Նազարեթի մեջ էր երբ հրեշտակը ասետիսը տուաւ իրեն: Հաւանական է որ Մարիամ խօսակից չունէր Նազարեթի մեջ, այլ խօսքով՝ չկար մէկը որուն հետ կարենար խօսիլ պատահածին մասին: Ան Յուդայի լեռնային շրջանի քաղաքներէն մին (հաւանաբար Քեբբոն) գնաց, խօսելու պատահածին մասին իրեն ամենէն մօտիկ եւ ամենէն սիրելի ազգականին՝ Եղիսաբեթին հետ, որ «Աստուծոյ աչքին արդար» մէկն էր եւ կ'ապրէր «ամբասիր կեանք» մը (Ղկ 1.6):

Սիրելի՛ Հայ Մայր, Մեր անուշիկ մայրը՝ Մարիամ, իր այս վերաբերմունքով կը սորվեցնէ մեզի Յիսուսի մասին խօսելու համար՝ խօսակից փնտռել: Ամէն հաւատացեալ պէտք է իր կեանքին մեջ ունենայ գոնէ մէկ հոգի, որուն հետ կարենայ հանգիստ կերպով խօսիլ Յիսուսի մասին եւ

օգտուիլ իրարու հոգևոր
փորձառութենէն:

23.- Մարիամ ուրախացաւ թէ՛
իրեն տրուած աւետիսին համար եւ թէ՛
Եղիսաբէթին վերաբերեալ իրեն տրուած
աւետիսին համար: Ուստի, ան գնաց
Եղիսաբէթի քով, թէ՛ իր ուրախութիւնը
բաժնելու անոր հետ եւ թէ՛
ուրախանալու անով եւ ուրախացնելու
գայն:

Սիրելի՛ Հայ Մայր, Մարիամէն
սորվինք մեր հոգևոր ուրախութիւնները
բաժնել ուրիշին հետ, ինչպէս նաեւ
ուրախացնելու ուրիշները եւ
ուրախանալու ուրիշներով:

24.- Հայր մը խօսելով Մարիամի
Նազարէթէն Եղիսաբէթի քով երթալուն
մասին՝ կ'ըսէ. *«Մարիամ հեռացաւ
մարդաշատ եւ աղմկալից Նազարէթէն ու
գնաց Յուդայի լեռնային շրջանի*

քաղաքները որ համեմատաբար աւելի հանդարտ ու խաղաղ էր, որպէսզի առիթը ունենար խոկալու իր ունեցած յայտնութեան մասին»:

Միրելի՛ Հայ Մայր, մեր սուրբ Մայրը մեզի կը սորվեցնէ, որ երբ յայտնութիւն մը ունենանք, կամ պատգամ մը առնենք, կամ տեսիլք մը տեսնենք, պէտք է քաշուինք մարդաշատ ու աղմկալից տեղերէն, եւ մտածենք ու խոկանք մեր տեսածին ու լսածին մասին, եւ աղօթենք ու Աստուծմէ իմաստութիւն ու առաջնորդութիւն խնդրենք:

25.- Եղիսաբէթ իր ծերութեան տարիներուն յղացաւ, ուստի ան գօտեպնդումի, քաջալերանքի եւ օգնութեան պէ՛տք ունէր: Մարիամ անոր քով գնաց, որպէսզի գօտեպնդէր ու քաջալերէր զայն եւ օգնէր անոր:

Միրելի՛ Հայ Մայր, մենք ալ կ'այցելէ՞նք այն մարդոց որոնք պէտք

ունին մեր գօտեպնդումին,
քաջալերանքին եւ օգնութեան:
Կ'այցելէնք տկարներուն զօրացնելու
համար անոնց ձեռքերը: Հաւատացեալ
մարդը գօտեպնդող ու հոգեւոր
բժշկութիւն բերող ներկայութիւն պէտք է
դառնայ իր շրջապատին մէջ:

26.- *«Ձաքարիայի տունը մտնելով՝
Եղիսաբէթի ողջոյն տուաւ»* (Ղկ 1.40):
Մարիամի տուած ողջոյնը Եղիսաբէթի
պարզ բարեւի ձեւ մը չէր, այլ՝ Աստուծոյ
խաղաղութեան աւետիսը փոխանցելու եւ
աւետելու կերպ մըն էր:

Սիրելի՛ Հայ Մայր, Մարիամ կը
սորվեցնէ մեզի որ Աստուծոյ զաւակները
պէտք չէ աշխարհի մարդոց նման բարեւ
տան իրարու եւ իրարու որպիսութիւնը
հարցնեն, այլ պէտք է Աստուծոյ ողջոյնը,
այլ խօսքով՝ Աստուծոյ խաղաղութեան
աւետիսը փոխանցեն ու աւետեն իրարու:
Հաւատացեալներ պէտք է *«ողջոյն քեզի»*

ըսեն իրարու, ճիշդ ինչպես մեր Տերը ինք
ըսաւ իր աշակերտներուն:
Հաւատացեալներ երբ իրար հանդիպին,
պետք է «Տերը քեզի հե՛տ է» ըսեն իրարու,
եւ ո՛չ թէ «բարեւ, ի՞նչպէս ես, գործերդ
ի՞նչպէս են» ըսեն ու անցնին:

27.- «Երբ Եղիսաբէթ Մարիամի
նողջոյնը լսեց, իր որովայնին մէջ երեխան
շարժեցաւ» (Ղկ 1.41): Մարիամի նողջոյնի
ձայնը չէր որ շարժեց երեխան
Եղիսաբէթի որովայնին մէջ, այլ՝ Յիսուս
ի՛նք, որ կը գտնուէր սուրբ Կոյսին
որովայնին մէջ: Եղիսաբէթ եւ իր որդին՝
Յովհաննէս Մկրտիչ, Մարիամի
միջոցա՛ւ էր որ ունեցան ու վայելեցին
Յիսուսը, եւ Յիսուս ինք Մարիամի
միջոցա՛ւ էր որ այցելեց Եղիսաբէթին ու
Յովհաննէսին: Այսօր որքա՛ն մարդիկ
կան որոնց Յիսուս կ'երթայ Մարիամի
միջոցաւ, եւ որոնք Յիսուսի կու գան
դարձեալ Մարիամի միջոցաւ:

Միրելի՛ Հայ Մայր, դուն չե՞ս ուզեր ըլլալ Մարիամ մը որուն միջոցաւ Յիսուս այցելէ մարդոց, յատկապէս օգնութեան կարօտ մարդոց: Մարիամի նման, դուն եւս կրնա՞ս Յիսուսը տանիլ ուրիշին եւ ուրիշը բերել Յիսուսին:

28.- Միրելի՛ Հայ Մայր, Մարիամ Յիսուսը տարաւ Եղիսաբէթին, իսկ մենք երբ այցելենք մարդոց՝ ի՞նչ կը տանինք անոնց, մեր ըսի-ըսանէ՞ք, թէ՛ Յիսուսը: Հայր մը ըսած է. *«Երանի երբ մարդոց այցելենք, անոնց չտանինք մեր ըսի-ըսաները, մեր վատ խօսքերը, մեր ժխտական հոգին, մեր բամբասանքներն ու աշխարհային խօսակցութիւնները, այլ անոնց տանինք յոյսի ու մխիթարութեան խօսքեր, երկնային պատգամներ, անտիսներ եւ յուսադրիչ ու քաջալերիչ խօսքեր»:*

29.- Սիրելի՛ Հայ Մայր, ինչպէս
*«Երբ Եղիսաբէթ Մարիամի ողջոյնի ձայնը
լսեց, որովայնին մէջ երեխան շարժեցաւ»*
(Ղկ 1.41), մարդիկ ալ երբ մեր ողջոյնի
ձայնը լսեն՝ բան մը կը շարժի՞ անոնց
սրտին մէջ: Երբ մարդիկ մեզմէ Աստուծոյ
խօսքին քարոզութիւնը լսեն, կամ պարզ
վկայութիւն մը լսեն, անպայման բան մը
կը շարժի իրենց ներսիդին, եթէ երբեք
Աստուծոյ զաւակներն ենք:

30.- *«Երբ Եղիսաբէթ Մարիամի
ողջոյնը լսեց, Սուրբ Հոգիով ներշնչուած՝
բարձրաձայն ըսաւ»* (Ղկ 1.41-42): Երբ
Եղիսաբէթ լսեց Մարիամի ողջոյնի
ձայնը, Սուրբ Հոգիով լեցուեցաւ:

Սիրելի՛ Հայ Մայր, պէտք է
Մարիամի նման, ապրինք ա՛յնպիսի
մաքուր կեանք մը, ա՛յնպիսի հաւատքի
կեանք մը, եւ մեր մէջ ունենանք Յիսուսը
ինչպէս Մարիամ ինք ուներ, որպէսզի երբ
ողջոյն տանք մարդոց, երբ խօսինք ու

վկայենք մարդոց Յիսուսի մասին,
մարդիկ մեզ լսելով՝ լեցուին Սուրբ
Հոգիով:

31.- Մարիամի ողջոյնը զօրեղապէս
ազդեց Եղիսաբէթին եւ անոր արգանդին
մէջ եղող Յովհաննէսին վրայ, քանի
Յիսուսը ունէր իր որովայնին մէջ:

Միրելի՛ Հայ Մայր, եթէ մենք ալ
Յիսուսը ունենանք մեր սրտին մէջ,
կրնանք ազդել մարդոց վրայ, մեր
ողջոյնով ու յարաբերութեամբ, մեր
խօսքով ու գործով, մեր կեանքով ու
վկայութեամբ: Եթէ Մարիամ իր ողջոյնով
կրցաւ շարժել Եղիսաբէթին որովայնը,
վստահ եղէք որ մենք ալ մեր ողջոյնով
կրնանք շարժել սրտերը մարդոց:

32.- *«Եղիսաբէթ Սուրբ Հոգիով
ներնշնուած՝ բարձրաձայն ըսաւ.-
Կիներուն մէջ օրհնեալ ես դուն եւ
օրհնեալ է զաւակը որ կը կրես»*

որովայնիդ մէջ» (Ղկ 1.41-42): Ինչո՞ւ Մարիամ կը կոչուի՝ «Օրհնեալ»: Մարիամ կը կոչուի «Օրհնեալ», որովհետեւ Յիսուս ունի իր մէջ:

Սիրելի՛ Հայ Մայր, կ'անդրադառնա՞ս թէ անոնք որոնք Յիսուս կը կրեն իրենց մէջ, Աստուծոյ օրհնեալ զաւակներն են, ուրիշներուն կեանքին մէջ օրհնութիւն դարձող մարդիկ են, ճիշդ ինչպէս Մարիամ ինք օրհնութիւն դարձաւ Եղիսաբէթին կեանքին մէջ:

33.- *«Ի՛նչ երջանկութիւն, որ Տիրոջս մայրը ինձի կ'այցելէ»* (Ղկ 1.43):

Սիրելի՛ Հայ Մայր, «երջանկութիւն» բառը ցոյց կու տայ որ Մարիամ երջանկութիւն տարաւ Եղիսաբէթին: Մենք եւս նոյնը պէտք է ընենք: Ուր որ երթանք՝ երջանկութիւն պէտք է տանինք: Որոնց որ հանդիպինք՝ Յիսուսի ուրախութիւնը պէտք է

փոխանցենք անոնց: Երբ մարդոց հանդիպինք եւ անոնց հետ խօսինք, մարդիկ պետք է ըսեն. «Ի՛նչ երջանկություն, որ Տիրոջ զաւակը ինձի կ'այցելէ»: Այո՛, մարդիկ այդ վկայութիւնը անպայման որ պիտի տա՛ն մեր մասին, եթէ երբեք Տիրոջ զաւակներն ենք :

34.- «Տիրոջս մայրը ինձի կու գայ» (Ղկ 1.43): Այս բառերուն մէջ, հանդէս կու գան Մարիամի ու Եղիսաբեթի բացարձակ հեզութիւնն ու խոնարհութիւնը: Ո՛չ Մարիամ մտածեց թէ ինք Տիրոջ մայրն է եւ պետք է տուն նստի եւ Եղիսաբեթ ի՛նք գայ իր այցելութեան, եւ ո՛չ ալ Եղիսաբեթ մտածեց թէ ինք տարիքով Մարիամէն շատ աւելի մեծ էր, ուստի պետք չէր Մարիամը կոչեր՝ «Տիրոջս մայրը»:

Միրելի՛ Հայ Մայր, Մարիամէն սորվինք հե՛զ ըլլալ: Մարիամէն սորվինք այցելել աղքատներուն ու տկարներուն,

առանց մտածելու մեր ունեցած դիրքին ու պաշտօնին մասին: Երբ Մարիամ Բարձրեալ Աստուծոյ Որդիին մայրը ըլլալու աւետիսը առաւ, հպարտանալով չըսաւ. *«Ե՛ւ եմ մայրը Աստուծոյ Որդիին, ուստի Եղիսաբէթ ի՛նք պէտք է ինձի այցելէ»*: Մենք կրնա՞նք մեր հեգուրթիւնը պահել երբ բարձր պաշտօններու ու կարգերու հասնինք:

35.- Ղուկաս կ'ըսէ. *«Երբ Եղիսաբէթ Մարիամի ողջոյնը լսեց, իր որովայնին մէջ երեխան շարժեցաւ»* (Ղկ 1.41): Յովհաննէս Մկրտիչ ուրախացա՛ւ երբ իր մօրը արգանդէն տեսաւ որ իր Տէրը իրեն կու գար, եւ իր ուրախութենէն շարժեցաւ: Այո՛, Յովհաննէս տակաւին իր մօրը արգանդին մէջ, գիտցաւ որ իրեն եկողը իր Տէրն էր եւ չկրցաւ անտարբեր մնալ անոր գալուստին հանդէպ:

Միրելի՛ Հայ Մայր, Յովհաննէսէն սորվինք անտարբեր չըլլալ Յիսուսի

հանդէպ երբ ան մեզի կու գայ իր Մօրը կամ ուրիշին միջոցաւ: Յովհաննէս եւ Յիսուս տակաւին իրենց մայրերուն արգանդներուն մէջ՝ ճանչցան ու ողջունեցին իրար, սիրեցին եւ ուրախացուցին իրար: Արդեօք Յովհաննէսի նման մենք ալ կը ճանչնանք Յիսուսը երբ մեզի գայ Մարիամի բարեխօսութեան կամ մեր նմաններուն միջոցաւ:

36.- *«Երբ ողջոյնդ լսեցի, երեխան ուրախութեամբ շարժեցաւ որովայնիս մէջ»* (Ղկ 1.44): Երբ որովայնաբնակ Յովհաննէսը լսեց Աստուածակիր (զԱստուած իր մէջ կրող) կոյսին ողջոյնի ձայնը՝ ուրախութեամբ շարժեցաւ իր մօրը որովայնին մէջ:

Միւրեւի՛ Հայ Մայր, եթէ մենք ալ Մարիամի նման ըլլանք Աստուածակիր մարդիկ, եթէ ունենանք Յիսուսը մեր հետ ու մեր մէջ, այն ատեն, որու հետ որ

խօսինք, որու որ ողջոյն տանք, կրնանք պատճառ դառնալ որ ուրախութեամբ լեցուի, ուրախութեամբ շարժի, շարժի դէպի Աստուածն ու աստուածայինը, դէպի երկինքն ու երկնայինը:

37.- *«Երանի քեզի որ հաւատացիր»* (Ղկ 1.45): Եղիսաբէթ երանի կու տայ Մարիամին, քանի հաւատաց Գաբրիէլ հրեշտակին կողմէ իրեն ըսուածին: Յիսուս ինք էւս երանի տուաւ հաւատացողներուն (Յհ 21.29): Սա ցոյց կու տայ թէ երանելի են այն մարդիկը որոնք հաւա՛տք ունին, որոնք կը հաւատան Աստուծոյ կողմէ ըսուածին, որոնք կը հաւատան Աստուածաշունչին մէջ գրուածին:

Միրելի՛ Հայ Մայր, Մարիամ երանելի կոչուեցաւ քանի հաւատաց, դուն էւս հաւա՛տք ունեցիր. հաւատա՛ Աստուծոյ խօսքերուն ու խոստումներուն, էւ դուն երանելի պիտի ըլլաս:

38.- Մարիամ Սուրբ Հոգիով ներշնչուած կ'օրհներգէ ու կ'օրհնէ Տիրոջ անունը, անոր հօրութիւնն ու իմաստութիւնը, անոր կատարած մեծամեծ գործերն ու տկար մարդոց հանդէպ ցուցաբերած գրութիւնը (Ղկ 1.46-55):

Միրելի՛ Հայ Մայր, իր այս օրհներգութեամբ Մարիամ կը սորվեցնէ մեզի, մնայուն կերպով օրհնելու Աստուծոյ սուրբ անունը, այլ խօսքով, ըլլալու օրհնո՛ղ ու օրհներգո՛ղ մարդիկ, փառաբանո՛ղ մարդիկ: Հաւատացեալին ամբողջ կեանքը պէտք է փառաբանարա՛ն ըլլայ, օրհներգութեան առատահոս աղբի՛ր ըլլայ:

39.- *«Մարիամ Եղիսաբէթի մօտ շուրջ երեք ամիս մնալէ ետք վերադարձաւ իր տունը»* (Ղկ 1.56): Յիշենք որ Եղիսաբէթ վեց ամսուայ յի իր

երբ Մարիամ այցելեց իրեն (Ղկ 1.26), եւ երեք ամիս ալ քովը մնաց, սա կը նշանակէ որ Մարիամ իր տունը դարձաւ Յովհաննէս Մկրտիչի ծնունդէն ետք: Այս ցոյց կու տայ որ Մարիամ իր գործն ու ծառայութիւնը կէս չձգեց, այլ ամբողջացուց եւ յետո՛յ տուն դարձաւ:

Միրելի՛ Հայ Մայր, Մարիամ իր ծառայութիւնը սկսաւ եւ իր աւարտին հասցուց, սորվեցնելու համար մեզի որ երբ հոգեւոր գործի մը կամ ծառայութեան մը ձեռնարկենք՝ գործը կէս չձգենք, այլ անպայման զայն իր կատարումին հասցնենք:

40.- *«Մարիամի ծննդաբերութեան ժամանակը հասաւ»* (Ղկ 2.6) եւ ան ծնունդ տուաւ Յիսուսի:

Միրելի՛ Հայ Մայր, ինչպէս Մարիամ լեցուեցաւ Յիսուսի մարմնաւոր ներկայութեամբ եւ ժամանակի աւարտին ծնունդ տուաւ անոր, այնպէս ալ մենք,

երբ լեցուինք Յիսուսի հոգևոր ներկայութեամբ, անպայման որ ժամանակ պիտի գայ երբ «ծնունդ պիտի տանք» Տիրոջ մեր կեանքին մէջ եւ մարդիկ կարո՛ղ պիտի ըլլան տեսնելու անոր ներկայութիւնը մեր կեանքին մէջ:

41.- «Ծնաւ իր անդրանիկ զաւակը, որ փաթթեց խանձարուրի մէջ եւ դրաւ մսուրի մը մէջ, որովհետեւ պանդոկին մէջ իրենց համար տեղ չկար» (Ղկ 2.7):

Սիրելի՛ Հայ Մայր, երբ աշխարհ կը մերժէ տեղ տալ Յիսուսի իր պանդոկներուն մէջ, դուն պատրա՞ստ ես Մարիամի նման, սրտիդ սիրոյն խանձարուրին մէջ փաթթել Յիսուսը եւ զինք դնել սրտիդ տաքուկ մսուրին մէջ:

42.- Երբ Յիսուս ծնաւ Բեթլեհէմի մէջ, Տիրոջ հրեշտակը երեւցաւ հովիւներուն եւ ասետեց անոնց իրողութիւնը: Հովիւները եկան եւ

«Մարիամի ու Յովսէփի յայտնեցին ինչ որ հրեշտակը ըսած էր իրենց՝ մանուկին մասին»։ Ղուկաս Աւետարանիչ կ'ըսէ թէ «Մարիամ բոլոր այս ըսուածները միտքը կը պահէր եւ անոնց վրայ կը խոկար» (Ղկ 2.9-19):

Սիրելի՛ Հայ Մայր, Մարիամէն սորվինք մեր միտքը պահել ինչ որ Տէրը ըրած է ու կ'ընէ մեր կեանքին մէջ: Իրմէ սորվինք մտածել ու խոկալ պատմութեան ընթացքին Աստուծոյ կատարած մեծամեծ գործերուն մասին: Ապերախտ չըլլանք ու չմոռնանք Քրիստոսի կատարածները, մանաւանդ անոր կատարածը խաչին վրայ:

43.- Սիրելի՛ Հայ Մայր, *«Յովսէփին ու Մարիամը մանուկը Երուսաղէմ տարին Տիրոջ ընծայելու համար» (Ղկ 2.22), իսկ դուք, ձեր զաւակներուն ձեռքէն բռնած՝ եկեղեցի կը տանի՞ք, եւ եկեղեցի տանելէ ետք՝ Աստուծոյ կ'ընծայէ՞ք*

զանոնք: Եկեղեցի մեր երթալուն գլխաւոր նպատակը Աստուծոյ ընծայուիլն ու յանձնուիլը պէտք է ըլլայ: Յիսուս եկեղեցի եկողէն դրամի ընծայում չ'ակնկալէր, այլ՝ սրտի ընծայում: Բայց հարկաւ իր սիրտը Տիրոջ ընծայած ունէ անձ, զիտէ նաեւ իր ունեցած բարիքներէն բաժին հանել եկեղեցիին:

44.- *«Մտորքը մանուկ Յիսուսը տաճար բերին, որպէսզի կատարեն այն ինչ որ Օրէնքը կը պահանջէր անոր համար»* (Ղկ 2.27):

Միրելի՛ Հայ Մայր, ինչ որ Օրէնքը կը պահանջէր Յիսուսի համար, Մարիամ եւ Յովսէփ կատարեցի՛ն, իսկ դուք, ինչ որ Աստուծոյ Խօսքը՝ Աստուածաշունչը կը պահանջէ ձեր զաւակներուն համար՝ կ'ընէ՞ք, կը կատարէ՞ք: Օրինակ, եթէ Աստուածաշունչը կը պատուիրէ որ ձեր զաւակները մեծցնէք հաւատքով ու աստուածվախութեամբ, կը գործադրէ՞ք

այս պատուերը: Մարիամ ձեզ կը հրաւիրէ որ իր քայլերուն հետեւիք եւ ձեր զաւակները աստուածվախութեամբ մեծցնէք:

45.- *«Յիսուսի հայրն ու մայրը զարմանքով մտիկ կ'ընէին այս խօսքերը, որ Միմոն կ'ըսէր մանուկին մասին»* (Ղկ 2.33): Մարիամ արդէն շատ բան լսած էր իր ծնելիք մանուկին մասին ըլլա՛յ Գաբրիէլ հրեշտակէն, ըլլա՛յ հովիւներէն, եւ հիմա կը լսէր Միմոն ծերունիէն: Մարիամ լսե՛լ գիտէր: Ան բնաւ չէր աճապարէր խօսելու. ո՛չ ալ իր գիտցածը շուտով ծանուցելու սովորութիւնը ունէր: Ան Միմոնէն լսելէ ետք Յիսուսի մասին, ինքն ալ կրնար անոր պատմել հրեշտակէն ու հովիւներէն իր լսածներուն մասին, բայց այդպիսի բան չըրաւ:

Միրելի՛ Հայ Մայր, մեր սիրելի մայրը՝ Մարիամ, իր այս կեցուածքով, կը

յիշեցնէ մեզի որ պէտք է լսե՛լ սորվինք, եւ պէտք չէ աճապարենք խօսելու, կարծիք տալու, մեր մտքին մէջ եղածը յայտնելու:

46.- Միրելի՛ Հայ Մայր, Մարիամ եւ Յովսէփ զարմանքով բայց միաժամանակ սիրով մտիկ կ'ընէին ինչ որ Միմոն ծերունին կ'ըսէր Յիսուս մանուկին մասին (Ղկ 2.33), իսկ մենք, երբ կը լսենք կամ կը կարդանք Յիսուսի մասին խօսք մը, կամ քարոզ մը, կամ պատգամ մը, սիրով ու սրտով կ'ընենք ատիկա, թէ՛ դժկամակութեամբ. ախորժակով ու հետաքրքրութեամբ կ'ընենք, թէ՛ ձանձրոյթով ու տաժանքով:

47.- Միմոն ծերունին Մարիամին ըսաւ. *«Գալով քեզի, քու ալ սրտէդ սուր մը պիտի անցնի»* (Ղկ 2.35): Ի՞նչ էր այն սուրը որ Մարիամի սրտէն անցաւ: Այն սուրը մերժումի սուրն էր, ձերբակալութեան ու

դատապարտութեան սուրն էր, չարչարանքներու ու խաչի սուրն էր: Արդարեւ, Մարիամի սրտէն սուր մը չանցա՞ւ երբ տեսաւ իր զակին մերժուիլը շատերու կողմէ: Իր սրտէն սուր մը չանցա՞ւ երբ լսեց իր Որդիին ձերբակալութեան մասին: Իր սրտէն սուր մը չանցա՞ւ երբ տեսաւ իր Որդիին ծաղրուիլը, ապտակուիլը, ծեծուիլը, անարգուիլը, խարազանուիլը, փշեպսակուիլը ու խաչին վրայ գամուիլը: Իր սրտէն սուր մը չանցա՞ւ երբ լսեց իր Որդիին խօսքը՝ «*Տարաւ եւ*» (Յհ 19.28):

Սիրելի՛ Հայ Մայր, եթէ Աստուածասէր ու Աստուածապաշտ զաւակներ ունիս, ճիշդ է որ անոնք կը սիրուին Աստուծոյ եւ շատ մը մարդոց կողմէ, բայց նոյնքան շիտակ է որ անոնք կրնան ատուիլ ու հալածուիլ շատերու կողմէ, եւ ասիկա քեզի համար սո՛ւր մը կ'ըլլայ սրտիդ մէջ: Դիրին բան չէ այս

անաստուած սերունդին մէջ
Աստուածապաշտ զաւակներ մեծցնելը:

48.- Երբ Մարիամ եւ Յովսէփ Տիրոջ
Օրէնքին պահանջները կատարեցին,
անկէ ե՛տք միայն վերադարձան
Նազարէթ՝ իրենց տունը (Ղկ 2.39):

Միրելի՛ Հայ Մայր, Մարիամի
նման Աստուծոյ պահանջածները, այլ
խօսքով՝ Աստուծոյ կամքը կատարելէն
ե՛տք միայն, օրուան աւարտին կրնանք
մեր տուները դառնալ եւ գիշերը
հանգիստ քնանալ:

49.- *«Հոն մանուկը մեծցաւ,
զօրացաւ եւ իմաստութեամբ լեցուեցաւ»*
(Ղկ 2.40):

Միրելի՛ Հայ Մայր, երբ կատարենք
Աստուծոյ պահանջածները ինչպէս
Մարիամ եւ Յովսէփ կատարեցին, եւ երբ
ապրինք Աստուծոյ կամքին համաձայն
կեանք մը ինչպէս Մարիամ եւ Յովսէփ

ապրեցան, այն ատեն, մեր զաւակները կը մեծնան, կը զօրանան, եւ իմաստութեամբ կը լեցուին, ճիշդ ինչպէս էր պարագան Յիսուսի: Այո՛, Աստուծոյ կամքին համաձայն ապրող ծնողներ, հասուն, գիտակից եւ Աստուծոյ կամքին գիտութեամբ լեցուն զաւակներ մեջտեղ կը բերեն:

50.- *«Աստուծոյ շնորհքը կար անոր (Յիսուսի) վրայ»* (Ղկ 2.40): Յիսուս շնորհալի Մարիամին շնորհալի զաւակն էր:

Միբեւի՛ Հայ Մայր, շնորհալի եւ Աստուծոյ հնազանդ ծնողներ՝ շնորհալի եւ Աստուծոյ հնազանդ զաւակներ կ'ունենան: Թանկագին մայրեր, մանուկ Յիսուսին վրայ *«Աստուծոյ շնորհքը կար»*, իսկ ի՞նչ կայ ձեր զաւակներուն վրայ: Կա՞յ Աստուծոյ շնորհքը: Եթէ չկայ, խստութեամբ մի՛ յանդիմանէք զիրենք, այլ քաղցրութեամբ խրատեցէք: Բայց

աւելի կարեւորը, դուք ձե՛զ քննեցէք, գուցէ դուք էք պատճառը որ անոնք Աստուծոյ շնորհքը չունին իրենց վրայ:

51.- *«Յիսուսի ծնողները ամէն տարի Չատիկի տօնին Երուսաղէմ կ'երթային»* (Ղկ 2.41): Չատկական գառնուկը կը նախապատկերացներ Աստուծոյ Գառնուկը՝ Յիսուսը (Եբր 10.1: Ա.Պտ 1.19):

Միքելի՛ Հայ Մայր, ինչպէս Մարիամ ամէն տարի երբ պիտի մորթուէր զատկական գառնուկը՝ Երուսաղէմի տաճարը կ'երթար, այնպէս ալ մենք, ամէն Կիրակի երբ Աստուծոյ Գառնուկը՝ Յիսուս, կը պատարագուի, այսինքն՝ կը զոհուի եկեղեցւոյ սուրբ սեղանին վրայ, պէտք է եկեղեցի երթանք եւ ներկայ ըլլանք անոր պատարագումին:

52.- *«Յիսուսի ծնողները ամէն տարի Չատիկի տօնին Երուսաղէմ*

կ'երթային» (Ղկ 2.41): Մարիամ առանձին չէր երթար տաճար, ո՛չ ալ Յովսէփ առանձին կ'երթար, այլ երկուքը միասին կ'երթային ներկայ ըլլալու գատկական գառնուկի զենումին:

Միրելի՛ Հայ Մայր, այսօր ծնողներ (հայր եւ մայր), պէտք է միասին յաճախեն եկեղեցի եւ ո՛չ թէ առանձնաբար: Հայ մայրեր Մարիամէն թող սորվին իրենց ամուսինները եւս եկեղեցի տանիլ իրենց հետ, եւ ամուսիններ Յովսէփէն թող սորվին իրենց կիները եւս եկեղեցի տանիլ իրենց հետ:

53.- *«Երուսաղէմ գացին, ինչպէս տօնին սովորութիւն էր երթալ»* (Ղկ 2.42):

Միրելի՛ Հայ Մայր, «սովորութիւն» բառը ցոյց կու տայ որ Մարիամ զատիկներուն պատահականօրէն չէր երթար տաճար, այլ մնայո՛ւն կերպով կ'երթար, մի՛շտ կ'երթար: Իսկ մենք, պատահակա՞նօրէն կ'երթանք եկեղեցի,

թէ՛ մի՛շտ, երբե՛մն, թէ՛ մնայուն կերպով:
Այսօր շատ «հաւատացեալներ» կան
որոնք տօնական տօներու առիթով միայն
եկեղեցի կ'երթան. հեղինակ մը այսպիսի
մարդիկը կոչած է «տօնական
հաւատացեալներ»: Այո՛, միայն
տօնական տօներու առիթով եկեղեցի
յաճախողներ «տօնական
հաւատացեալներ» են եւ ո՛չ թէ Աստուծոյ
հաւատացեալներ:

54.- *«Տօնակատարութեան
աւարտին, մինչ անոնք կը
վերադառնային»* (Ղկ 2.43): Այո՛,
տօնակատարութեան աւարտի՛ն
վերադարձան եւ ո՛չ թէ կիսուն:

Սիրելի՛ Հայ Մայր, եկեք եկեղեցի
յաճախողներս Մարիամէն ու Յովսէփէն
սորվինք սուրբ Պատարագի աւարտին
դուրս գալ եկեղեցիէն եւ ո՛չ թէ կիսուն:
Սուրբ Հաղորդութիւն ստանալէ ետք
դուրս ելլելը անարգանք է Աստուծոյ:

Հաղորդութիւն ստանալէ ետք, պէտք չէ՞
եկեղեցի մնանք եւ փառք ու գոհութիւն
յայտնենք Տիրոջ որ մեզի համար իր
մարմինն ու արիւնը նշխարի ու գինիի
վերածեց, անոնցմով մեզ կշտացնելու,
գորացնելու ու սրբելու համար:

55.- Միրելի՛ Հայ Մայր, Մարիամ եւ
Յովսէփ *«որուան մը ճամբայ կտրելէ ետք,
սկսան փնտռել Յիսուսը ազգականներու
եւ ծանօթներու մօտ»* (Ղկ 2.44): Իսկ մենք,
հոգեւոր մեր կեանքին մէջ որոշ ճամբայ
կտրելէ ետք, պէտք չէ՞ պահ մը կանգ
առնենք եւ փնտռենք Յիսուսը մեր
ազգականներուն եւ ծանօթներուն
կեանքին մէջ, տեսնելու համար թէ ունի՞ն
Յիսուսը իրենց կեանքին մէջ, որպէսզի
եթէ չունին, օգնենք իրենց որ ունենան:
Ոեւէ անհատ որ Յիսուսը ունի իր
կեանքին մէջ, զայն անծանօթին քարոզելէ
առաջ, պէտք է նախ եւ առաջ
աշխատանք տանի որ իր մօտիկ

պարագաները Յիսուսը ընդունին իրենց կեանքին մէջ:

56.- *«Սկսան փնտռել Յիսուսը ազգականներու եւ ծանօթներու մօտ: Երբ չգտան, կրկին Երուսաղէմ դարձան՝ հոն փնտռելու համար զինք: Երեք օր ետք զինք գտան տաճարին մէջ»* (Ղկ 2.44-46): Մարիամ եւ Յովսէփ ուր փնտռեցին Յիսուսը: Նախ զինք փնտռեցին *«ազգականներու եւ ծանօթներու մօտ»*, երկրորդ, զինք փնտռեցին Երուսաղէմի մէջ, եւ երրորդ, զինք փնտռեցին տաճարին մէջ:

Սիրելի՛ Հայ Մայր, Մարիամ եւ Յովսէփ իրենց վերաբերմունքով սորվեցուցին մեզի որ եթէ կ'ուզենք գտնել Յիսուսը, պէտք է զինք փնտռենք եկեղեցւո՛յ մէջ եւ անո՛ր միջոցաւ, ինչպէս նաեւ աստուածապաշտ մարդո՛ց մօտ եւ անո՛նց միջոցաւ: Հաւատքի կեանք ապրողներ իրե՛նք է որ պէտք է

օգնեն ուրիշներուն գտնելու ու փնտռելու Յիսուսը: Եթէ մարդիկ գան ու փնտռեն Յիսուսը կեանքիդ մէջ, գայն հոն պիտի գտնե՞ն:

57.- *«Երբ չգտան, կրկին Երուսաղէմ դարձան՝ հոն փնտռելու համար զինք»* (Ղկ 2.45):

Սիրելի՛ Հայ Մայր, Մարիամ եւ Յովսէփ երբ չգտան Յիսուսը իրենց ազգականներուն եւ ծանօթներուն մօտ, յուսահատեցան, տեղի չտուին, այլ՝ *«կրկին Երուսաղէմ դարձան՝ հոն փնտռելու համար զինք»*: Իսկ մենք, եթէ տեսնենք որ Յիսուս ներկայ չէ մեր ազգականներուն, ծանօթներուն եւ սիրելիներուն կեանքին մէջ, կը յուսահատի՞նք, թէ՛ կրկին Երուսաղէմ կ'երթանք, այլ խօսքով, կրկին ու կրկին կը դիմենք Աստուծոյ եւ կը խնդրենք իր բարերար միջամտութիւնը:

58.- *«Փնտռելու համար զինք»* (Ղկ 2.45): Երբ Մարիամ անդրադարձաւ որ կորսնցուցած էր Յիսուսը, երբ տեսաւ որ Յիսուս իր հետ չէր՝ սկսաւ փնտռել զինք:

Միրելի՛ Հայ Մայր, խնդրենք մեր երկնաւոր Մօրմէն որ օգնէ մեզի որ երբ կորսնցնենք Յիսուսը՝ անդրադառնանք, եւ սկսինք փնտռել զինք:

59.- *«Երեք օր ետք զինք գտան տաճարին մէջ»* (Ղկ 2.46): Մարիամ փնտռեց Յիսուսը եւ գտաւ զինք:

Միրելի՛ Հայ Մայր, Մարիամ իր այս վերաբերմունքով կը սորվեցնէ մեզի թէ ով որ փնտռէ Յիսուսը՝ անպայման կը գտնէ զինք (Ես 55.6):

60.- *«Ծնողները երբ տեսան Յիսուսը, ապշած մնացին»* (Ղկ 2.48):

Միրելի՛ Հայ Մայր, Մարիամ տեսաւ Յիսուսը ու ապշեցաւ: Բոլոր անոնք որոնք կը տեսնեն ու կը լսեն

Յիսուսը՝ կ'ապշին, կը զարմանան, կը հիանան, եւ ինչո՞ւ, որովհետեւ ապշեցուցի՛չ են իր գործերը, զարմանալի՛ է իր իմաստութիւնը, հիանալի՛ են իր քաղցրութիւնն ու գթութիւնը: Մարդ չի կրնար Յիսուսը տեսնել, Յիսուսը ճաշակել, Յիսուսը ապրիլ, եւ չապշիլ ու չհիանալ:

61.- «Այս ի՞նչ ըրիր մեզի, տղա՛ս» (Ղկ 2.48): Մեղք չէ՛ Յիսուսի հարցնել՝ «ի՞նչ ըրիր», կամ՝ «ինչո՞ւ ըրիր», պայմանաւ որ անհուն սէր ունենանք Յիսուսի հանդէպ: Մարիամ ունէ՛ր այդ անհուն սէրը. այս է ինչ որ ցոյց կու տայ «Տղա՛ս» բառը:

Սիրելի՛ Հայ Մայր, Յիսուս Մարիամի զաւակն էր, մեր ալ եղբայրն է, եթէ այդպէս է՛, միայն այն ատեն կրնանք հարցնել՝ «ի՞նչ, ինչո՞ւ, ի՞նչպէս»: Աշխարհի մարդուն բերնին մէջ գտնուող «ինչո՞ւ-ն եւ ի՞նչպէս»ը՝ Աստուծոյ

հանդէպ անվստահութեան արտայայտութիւն է, մինչդեռ Աստուծոյ զաւակ եղող մարդուն բերնին մէջ գտնուող «ինչո՞ւն եւ ի՞նչպէս»ը՝ պարզապէս մութ խնդրի մը գծով լուսաբանութիւն պահանջելու հարց մըն է:

62.- *«Հայրդ ու ես տակնուվրայ եղած՝ քեզ կը փնտռէինք»* (Ղկ 2.48):

Միքէլի՛ Հայ Մայր, դուն երբ կորսնցնես Յիսուսը կամ անդրադառնաս որ ան ներկայ չէ կեանքիդ մէջ, Մարիամի նման տակնուվրայ կ'ըլլա՞ս, թէ պարզապէս անտարբերութեամբ կ'ընդունիս եղելութիւնը: Եթէ տակնուվրայ չես ըլլար, կը նշանակէ թէ սէրդ Յիսուսի հանդէպ ջերմ չէ եւ ո՛չ ալ կապուածութիւնդ՝ խոր: Եթէ զաւակդ կորսնցնես՝ տակնուվրայ չե՞ս ըլլար: Վստահաբար: Իսկ եթէ Յիսուսը կորսնցնես ու տակնուվրայ չըլլաս, կը

նշանակե թէ դուն զաւակդ Յիսուսէն
աւելի կը սիրես: Բայց չմոռնանք որ եթէ
մէկը իր զաւակը Յիսուսէն աւելի կը սիրէ՝
չի կրնար աշակերտ ըլլալ Յիսուսի (Ղկ
14.26):

63.- Երբ մանուկ Յիսուսը իր մօրը
ըսաւ. *«Ինչո՞ւ զիս ուրիշ տեղ կը
փնտռէիք. չէի՞ք գիտեր թէ Հօրս տան մէջ
պէտք է գտնուիմ»* (Ղկ 2.49), Մարիամ
«այս խօսքերուն իմաստը չհասկցաւ»,
բայց զանոնք *«իր սրտին մէջ կը պահէր»*
(Ղկ 2.50-51):

Սիրելի՛ Հայ Մայր, ինչպէս
Մարիամ Յիսուսի խօսքերը իր սրտին
մէջ կը պահէր, այնպէս ալ մենք, պէտք է
աշխատինք Նոր Կտակարանով
արտայայտուած Յիսուսի խօսքերը
պահել մեր սրտին մէջ:

64.- Մարիամ Յիսուսի խօսքերուն իմաստը չհասկցաւ, բայց զանոնք իր սրտին մէջ պահեց (Ղկ 2.50-51):

Միրելի՛ Հայ Մայր, հետեւի՛նք Մարիամի քայլերուն եւ նոյնը ընենք մենք եւս: Ինչպէս Մարիամ չհասկցաւ Յիսուսի խօսքերուն իմաստը, բայց զանոնք պահեց իր սրտին մէջ, այնպէս ալ մենք, կրնանք շատ բան չհասկնալ Աստուածաշունչէն, բայց ասիկա պատճառ մը չէ որ չկարդանք եւ չփորձենք զայն մեր մտքին ու սրտին մէջ պահել: Մարիամի նման դո՛ւն եւս փորձէ Յիսուսի խօսքերը սրտիդ մէջ պահել եւ անոնց մասին խոկալ:

65.- Մարիամ աղօթո՛ղ մայր էր, տաճար գացո՛ղ մայր էր, զոհ մատուցանո՛ղ մայր էր, իր կեանքը Աստուծոյ նուիրա՛ծ մայր էր, եւ ճիշդ անոր համար ալ, իր Որդին՝ *«Յիսուս կը զարգանար իմաստութեամբ եւ*

մարմինով՝ Աստուծոյ եւ մարդոց սիրելի ըլլալով» (Ղկ 2.52):

Միրելի՛ Հայ Մայր, հետեւի՛ր Մարիամի կեանքի օրինակին, եւ եղի՛ր աղօթո՛ղ մայր, եկեղեցի յաճախո՛ղ մայր, Աստուծոյ համար զոհողութի՛ւն մատուցանո՛ղ մայր, նուիրուա՛ծ մայր, եւ դիտէ՛ զաւակներդ որոնք պիտի զարգանան աստուածային իմաստութեամբ եւ պիտի վայելեն սէրն ու գուրգուրանքը թէ՛ Աստուծոյ եւ թէ՛ մարդոց:

66.- Գալիլեայի Կանա քաղաքին մէջ հարսանիք մը կար *«եւ Յիսուսի մայրը հոն էր»* (Յհ 2.1): Հոն էր՝ որպէսզի ուրախակից ըլլար հարսնետրներուն: Երբ գինին վերջացաւ, Մարիամ իր Որդիին ըսաւ. *«Գինի չունիս»* (Յհ 1.3): Գինիին վերջանալը տրտմութեան պատճառ էր բոլոր հարսնետրներուն: Այս իմաստով, երբ Մարիամ Յիսուսի

ըսաւ. «Գինի չունին», խորքին մէջ տրտմակից եղաւ հարսնետրներուն:

Միրելի՛ Հայ Մայր, Մարիամէն սորվինք ուրախակից ըլլալ մարդոց ուրախութեան եւ տրտմակից ըլլալ անոնց տրտմութեան:

67.- Երբ գինին վերջացաւ, Մարիամ իր Որդիին ըսաւ. «Գինի չունին» (Յե 2.3): Մարիամ ի՞նչպէս գիտցաւ որ գինին վերջացեր էր: Գիտցաւ՝ որովհետեւ լեցո՛ւն էր Աստուծոյ Հոգիով: Պակաս մը կար եւ Մարիամ անդրադարձաւ այդ պակասին, որովհետեւ աղախինն էր Աստուծոյ:

Միրելի՛ Հայ Մայր, Մարիամ մեզի կը սորվեցնէ թէ անոնք որոնք Աստուծոյ զաւակներն են եւ Սուրբ Հոգիով կ'ապրին, անպայման կ'անդրադառնան այն կարիքներուն եւ այն պակասութիւններուն որ գոյութիւն ունին իրենց շրջապատին մէջ:

68.- «*Գինի չունին*» (Յհ 2.3): Գիտենք որ գինին չին Կտակարանի մեջ ուրախութեան խորհրդանիշ իբրև կը ներկայանայ: Ուստի երբ Մարիամ ըսաւ. «*Գինի չունին*», խորքին մեջ ըսել կ'ուզէր՝ «*ուրախութի՛ւն չունին*». խօսքը կը վերաբերի թէ՛ Իսրայէլի ազգին եւ թէ՛ ամէն մէկ անհատի: Մարիամ գինի չունեցող, այլ խօսքով՝ սրտի ուրախութի՛ւն չունեցող մարդիկն է որ Յիսուսի ներկայացուց երբ ըսաւ. «*Գինի չունին*»:

Սիրելի՛ Հայ Մայր, Մարիամէն սորվինք մեղքով տրտմածները եւ իրենց ուրախութիւնը կորսնցուցած մարդիկը Յիսուսի բերել:

69.- Սիրելի՛ Հայ Մայր, Մարիամ սպասաւորներուն ըսաւ. «*Ինչ որ ըսէ՛ ձեզի՛ կատարեցէ՛ք*» (Յհ 2.5): Սպասաւորները կը ներկայացնեն

հաւատացեալները: Ուստի, Մարիամ իր այս խօսքով, մեզ կը հրաւիրէ հնազանդելու իր Որդիին, եւ կատարելու ինչ որ կը պատուիրէ մեզի:

70.- *«Ինչ որ ըսէ ձեզի՝ կատարեցէ՛ք»* (Յհ 2.5):

Միրելի՛ Հայ Մայր, նախորդ բաժնին մէջ տրուած իմաստին կողքին, այս խօսքը միաժամանակ, մարդիկը Յիսուսի հնազանդութեան բերելու պատուէր մըն է՝ Մարիամին կողմէ մեզի տրուած: Ուստի, ո՛չ միայն մե՛նք Յիսուսի խօսքին ու կամքին պէտք է հնազանդինք, այլեւ՝ ուրիշներն ալ պէտք է այդ հնազանդութեան բերենք, ինչպէս Մարիամ ինք ըրաւ:

71.- Շատ հետաքրքրական է որ Մարիամ առանց ոեւէ դրական պատասխան առնելու իր Որդիէն, սպասաւորներուն ըսաւ. *«Ինչ որ ըսէ*

ձեզի՝ կատարեցէ՛ք» (Յհ 2.5): Սա ցոյց կու տայ թէ Մարիամ քաջարձակ վստահութիւն ունէր իր Որդիին հնազանդութեան եւ ուստի վստա՛հ էր որ Յիսուս պիտի կատարէր իր խնդրանքը:

Միրելի՛ Հայ Մայր, Մարիամ իր այս վերաբերմունքով, կը սորվեցնէ մեզի որ երբ աղօթենք եւ Տիրոջմէն բան մը խնդրենք, (նոյնիսկ եթէ մեզի կը թուի որ Աստուած լո՛ւտ է), վստահութի՛ւն պէտք է ունենանք որ պիտի պատասխանէ մեր խնդրանքին, եթէ հարկաւ Աստուծոյ կամքին համաձայն ըլլայ ատիկա:

72.- Երբ Մարիամ սպասաւորներուն կը պատուիրէ կատարել ինչ որ Յիսուս կ'ըսէ որպէսզի գինի ունենան, սա ինքնին ցոյց կու տայ, թէ նախ պէտք է հնազանդիլ Աստուծոյ, անկէ ե՛տք միայն ստանալու համար մեր խնդրանքը:

Միրելի՛ Հայ Մայր, Մարիամ անուղղակիորեն մեզի կը սորվեցնէ, թէ պէտք է հնազանդիլ Քրիստոսի՝ որպէսզի մեր սրտի ուզածը ստանանք, եւ ո՛չ թէ մեր սրտի ուզածը ստանանք՝ անկէ ետք հնազանդելու համար Քրիստոսի:

73.- Յի 19.26-ին մէջ կը տեսնենք որ Մարիամ կանգնած էր իր զակին՝ Յիսուսի խաչին մօտ, կարծէք իր ներկայութեամբ քաջալերելու եւ զօրակցելու իր Որդիին, ինչպէս նաեւ չարչարակից ըլլալու անոր:

Միրելի՛ Հայ Մայր, Մարիամ քեզ կը հրաւիրէ որ դուն ալ կանգնիս քու զակիդ կողքին իր նեղութեան ու չարչարանքի օրերուն, եւ քաղցր ներկայութեամբդ քաջալերես ու գօտեպնդես զայն, եւ պատրաստ ըլլաս չարչարակից ըլլալու իրեն:

74.- Յիսուս խաչին վրայ եղած աստեն Յովհաննէսին ակնարկելով՝ իր մօրը ըսաւ. «Մա՛յր, ահաւասիկ զաւակդ» (Յհ 19.26): Մարիամ այս խօսքին վրայ չշփոթեցաւ, իրար չանցաւ, չըսա՛ւ Յիսուսի. «Որդի՛ս, միայն դո՛ւն ես իմ զաւակս»: Մարիամ սիրո՛ւմ ընդունեց Յովհաննէսը իբրեւ իր հոգեւոր զաւակը, մանաւանդ որ ան գիտէր թէ Յովհաննէս ձգած էր իր երկրաւոր ծնողները՝ հետեւելու համար իր Որդիին: Մա կը պարզէ որ Մարիամ իբրեւ զաւա՛կ կ'ընդունի բոլոր անոնք՝ որոնք կը ձգեն երկրաւորը եւ կը հետեւին իր Որդիին:

Սիրելի՛ Հայ Մայր, ամէն հայորդի որ կը հետեւի՛ Յիսուսի, կը սիրէ՛ Յիսուսը, պէտք է զայն քու հոգեւոր զաւակդ նկատես եւ մայրական գուրգուրանքով մօտենաս անոր:

75.- Խաչին վրայէն Յիսուս Յովհաննէսին ըսաւ. «*Ահաւասիկ*

*մայրդ՝, եւ այդ օրուրնէ աշակերտը զայն
իր մօտ առաւ»* (Յհ 19.27): Տիրոջ
խաչելութենէն յետոյ, Մարիամ ապրեցաւ
Յովհաննէսի եւ միւս աշակերտներուն
հետ:

Սիրելի՛ Հայ Մայր, Մարիամ կը
սորվեցնէ քեզի, որ իբրեւ հաւատացեալ,
դուն կոչուած եւ ապրելու Յիսուսի
աշակերտներուն, այլ խօսքով՝
հաւատացեալներու բազմութեան հետ,
անոնց կողքին կանգնելու:

76.- Յովհաննէս կը սիրէր Յիսուսը
եւ Յիսուս կը սիրէր Յովհաննէսը, եւ քանի
Յովհաննէս կը սիրէր Յիսուսը, Յիսուս
պատիւ ըրաւ իրեն ըսելով. *«Ահաւասիկ
մայրդ»:*

Սիրելի՛ Հայ Մայր,
կ'անդրադառնա՞ս որ եթէ սիրես Յիսուսը՝
իր մայրը կը դառնայ քու ալ մայրդ, եւ
դուն կը դառնաս իրեն զաւակ: Յիսուսի

խօսքը ուղղուած Յովհաննէսին՝ քեզի՛ ակ
ուղղուած է. «Ահաւասիկ մայրդ»:

77.- «Այդ օրուրնէ աշակերտը զայն
(Մարիամը) իր մօտ առաւ» Յհ 19.27):

Միրելի՛ Հայ Մայր, կ'ապրի՞ս
այնպիսի կեանք մը որ հաւատացեալներ
ցանկան քեզ իրենց կեանքին մէջ
ունենալու, ինչպէս Յովհաննէսը ունեցաւ
Մարիամը: Եւ ինչպէս Մարիամ
Յովհաննէսի քով երթալէ ետք՝ աղօթո՞ղ
դարձաւ Մարիամի համար, այնպէս ակ
դուն աղօթո՞ղ ես այն
հաւատացեալներուն համար որոնք տեղ
կու տան քեզի իրենց հաւատքի կեանքին
մէջ:

78.- «Յիսուս ժողովուրդին
տակաւին կը խօսէր, երբ իր մայրն ու
եղբայրները եկան եւ դուրսը կեցած՝
կ'ուզէին իրեն հետ խօսիլ» (Մտ 12.46):

Միրելի՛ Հայ Մայր, ինչպես Մարիամ Յիսուսի հետ խօսելու փափաք ունէր, մենք ալ Յիսուսի հետ խօսելու փափաք ունի՞նք: Յիսուս կը խօսի բոլոր անոնց հետ՝ որոնք կ'ուզեն ու կը փափաքին խօսիլ իրեն հետ:

79.- *«Եկան եւ դուրսը կեցած՝ կ'ուզէին իրեն հետ խօսիլ»* (Մտ 12.46): Երբ Յիսուս ժողովուրդին կը խօսէր, Մարիամ գալով չմիջամտեց եւ խօսակցութիւնը չխանգարեց, այլ դուրսը սպասեց իր Որդիին: Սա ցոյց կու տայ Մարիամի հեգութիւնը:

Միրելի՛ Հայ Մայր, մենք ալ ունի՞նք Տիրոջ խօսքին ու գործին չխառնուելու Մարիամեան հեգութիւնը:

80.- Մարիամ չմտածեց թէ ինք Յիսուսի մայրն էր եւ իրաւո՛ւնք ունէր իր վրայ, իրաւո՛ւնք ունէր գործին

խառնուելու, իրաւո՛ւնք ունէր ստիպելու
զինք իր կամքը կատարելու:

Միրելի՛ Հայ Մայր, Մարիամ իր
այս վերաբերմունքով կը սորվեցնէ մեզի,
որ երբ դառնանք զաւակները Յիսուսի,
երբ մտերմանանք Յիսուսի, պէտք չէ
մտածենք որ մենք այլեւս իրաւունք
ունինք Յիսուսի վրայ, իրաւունք ունինք
պահանջելու իրմէ մեր ուզածը, իրաւունք
ունինք ստիպելու զինք որ կատարէ մեր
խնդրանքը: Որքան ալ մտերմանանք
Յիսուսի, Յիսուս չի դադրիր մեր
Աստուածը ըլլալէ եւ մենք չենք դադրիր
իր ծառաները ըլլալէ: Այո՛, ճիշդ է որ իր
զաւակներն ենք, բայց բնաւ պէտք չէ
մոռնանք նաեւ որ իր ծառաներն ենք:

81.- Երբ Մարիամ կը յղանայ Սուրբ
Հոգիէն, իր նշանածը՝ Յովսէփ, *«չուզեց
հանրութեան առջեւ խայտառակել զայն,
այլ խորհեցաւ լռելեայն ետ ընել իրենց
նշանախօսութիւնը»* (Մտ 1.19):

Վստահաբար Մարիամ տեղեակ էր Յովսեփի այս ծրագիրէն, բայց հետաքրքրական է որ ան ո՛չ մէկ ձեռով ուզեց կամ փորձեց ինքզինք արդարացնել Յովսեփի առջեւ եւ ինքնիր դատը պաշտպանել: Ան իր յոյսը դրած էր Աստուծոյ վրայ եւ վստահ էր որ Աստուած ինք Յովսեփին պիտի յայտնէր ճշմարտութիւնը, եւ ահա կը տեսնենք թէ Աստուծոյ հրեշտակը կու գայ Յովսեփին եւ կ'ըսէ. *«Յովսեփ, Դաւիթի՝ որդի, մի՛ վախնար ամուսնանալու նշանածիդ՝ Մարիամի հետ, որովհետեւ իր մէջ յղացուածը Սուրբ Հոգիէն է»* (Մտ 1.20):

Սիրելի՛ Հայ Մայր, երբ մարդիկ ձեզ դատապարտեն, ձեր մասին զրպարտութիւն ու բամբասանք ընեն, եղէ՛ք ու ըրէ՛ք Մարիամի նման. լո՛ւտ մնացէք եւ աղօթքով ձեր դատին պաշտպանութիւնը յանձնեցէք Աստուծոյ, այն վստահութեամբ որ Աստուած

յարմար ատենին եւ յարմար ձեւով պիտի պատասխանէ ձեր աղօթքին:

82.- *«Երբ [մոզերը] տուն մտան, տեսան երեխան իր մօրը՝ Մարիամի հետ, եւ մինչեւ գետին խոնարհելով երկրպագեցին մանուկին»* (Մտ 2.11):

Սիրելի՛ Հայ Մայր, մոզերը տուն մտնելով *«տեսան երեխան [Յիսուսը] իր մօրը՝ Մարիամի հետ»*, արդեօք երբ մարդիկ քու տունդ ալ մտնեն՝ կը տեսնեն Յիսուսը կեանքիդ մէջ, տունիդ մէջ, գրկիդ մէջ, սրտիդ մէջ:

83.- Մարիամ չկորսնցնելու համար իր զաւակը՝ Յիսուսը, յանձն առաւ Բեթլեհեմէն Եգիպտոս երթալ, աւանակի վրայ նստած (Մտ 2.14): Քանի մը օրերու ճամբայ էր իր կտրածը: Ան տոկաց ճանապարհորդութեան պաղին ու ցուրտին, մութին ու մութին մէջ ծածկուած վախերուն:

Միրելի՛ Հայ Մայր, Մարիամ կ'ուզե
որ նմանիս իրեն, եւ պատրաստ ըլլաս
ամեն նեղութիւն յանձն առնելու՝ Յիսուսը
«չկորսնցնելու» ի խնդիր: Եթէ Մարիամ
փոխեց իր քաղաքը եւ Բեթլեհէմէն
Եգիպտոս գնաց որպէսզի պահպանէ
Յիսուսը, դուն ալ Մարիամի նման
պատրաստ եղիր փոխելու տեղդ,
միջավայրդ, շրջապատդ, ընկերուհիներդ,
եթէ երբեք անոնք կրնան պատճառ
դառնալ որ դուն կորսնցնես Յիսուսը:

84.- *«Ուր մնաց մինչեւ Հերովդէսի
մահը»* (Մտ 2.15): Մարիամ եւ Յովսէփ
պատուէր ստանալէ ետք Տիրոջ
հրեշտակէն Եգիպտոս երթալու, հոն
գացին եւ հոն մնացին *«մինչեւ Հերովդէսի
մահը»*: Մարիամ ինք չորոշեց Եգիպտոս
երթալու ժամանակն ու օրը եւ ո՛չ ալ ինք
որոշեց Եգիպտոսէն վերադառնալու
ժամանակը: Ան կատարեալ
հնազանդութիւն ցուցաբերեց Տիրոջ

հրեշտակին միջոցաւ ըստւածին ու պատուիրուածին:

Միրելի՛ Հայ Մայր, Մարիամէն սորվինք խոնարհիլ Տիրոջ կամքին դիմաց եւ հնազանդիլ անոր: Մարիամ թոյլ տուաւ որ Աստուած ինք որոշէ Եգիպտոս երթալու եւ Եգիպտոսէն վերադառնալու ժամն ու ժամանակը, նոյնը ըրէք դուք, ձգեցէք որ Աստուած ի՛նք որոշէ ձեր կեանքին ուղղութիւնը, ձեր ընելիքը, ձեր խօսելիքը:

85.- Նոր Կտակարանին մէջ կը կարդանք թէ Մարիամի միջոցաւ շատ մը մարգարէութիւններ, այլ խօսքով՝ աստուածային ծրագիրներ իրականացան, ինչպէս օրինակ՝ *«Ահա կոյսը պիտի յղանայ եւ Որդի մը պիտի ծնի»* (Մտ 1.23), *«Եգիպտոսէն կանչեցի իմ Որդիս»* (Մտ 2.15) եւ այլ մարգարէութիւններ:

Միրելի՛ Հայ Մայր, թոյլ կու տա՞ս
որ քու ալ միջոցաւ իրականանան
աստուածային ծրագիրներ ու
խոստումներ, ինչպէս իրականացան
Մարիամի միջոցաւ:

86.- *«[Աշակերտները] միասնաբար
յարատելի աղօթքով կ'անցնէին օրերը,
շատ մը կիներու, Յիսուսի մօր՝ Մարիամի
եւ Յիսուսի եղբայրներուն հետ միասին»*
(Գրծ 1.14): Յիսուսի յարութենէն ետք,
աշակերտները աղօթող զօրաւոր
խմբակի մը վերածուեցան, եւ Մարիամ
իրենց հետ էր, իրենց հետ կ'աղօթէր,
իրենց հետ Աստուծոյ պաշտամունք կը
մատուցէր, իրենց հետ Տէրը կը
փառաբանէր, իրենց հետ հոգեւոր երգեր
կ'երգէր:

Միրելի՛ Հայ Մայր, Մարիամ քեզ
կը հրաւիրէ որ դուն ալ ընես նոյնը,
մի՛շտ ըլլաս Տէր Յիսուսի
հետեւորդներուն հետ, անոնց հետ

աղօթես, անոնց հետ պաշտես ու փառաբանես, անոնց հետ Տիրոջ հոգեւոր երգեր ու սաղմոսներ երգես:

87.- *«Յարատեւ աղօթքով կ'անցնէին օրերը, շատ մը կիներու Յիսուսի մօր՝ Մարիամի հետ միասին»* (Գրծ 1.14): Որոշ մեկնիչներ հիմնուելով ընդգծուած բառերուն վրայ, կ'ըսեն թէ Մարիամ աշակերտներուն կողքին, ունէր նաեւ աղօթող կիներու եւ քոյրերու խումբ մը, որոնց հետ *«յարատեւ աղօթքով կ'անցնէին օրերը»*:

Միրելի՛ Հայ Մայր, Մարիամ քեզ կը հրաւիրէ որ հեռու կենաս աշխարհային խօսակցութիւններով եւ ըսի-ըսաւ-ներով իրենց ժամանակը մեռցնող կիներէն եւ միանաս աղօթող կիներու եւ քոյրերու խումբի մը, անոնց հետ աղօթելու եւ աճելու համար, որպէսզի նմանիս Մարիամի, եւ դառնաս Յիսուսի հարազատ պատկերը:

Իմ Տիրոջս՝ Յիսուսի անունով,
կ'օրհնեմ ձեզ բոլորդ՝ ՅԻՍՈՒՍԱՍԷՐ
ՀԱՅ ՄԱՅՐԵՐ:

Հեղինակին ամբողջական գործերը

- 1.- Ճշմարիտ վերածնունդը
- 2.- Բա՛ց սրտիդ դուռը,
Յիսուս կը սպասէ
- 3.- Ես եմ Ճամբան,
Ճշմարտութիւնը եւ Կեանքը
- 4.- Մանուկներուն Արքայութիւնը
- 5.- Ամենօրեայ աճում
Աստուծոյ Հոգիով եւ Խօսքով
- 6.- Աստուածաշունչին պատասխանները
ժողովուրդի հարցումներուն
- 7.- Աստուածաշունչին պատգամը
այսօրուան մարդուն

- 8.- Գիտնանք պատասխանները որոշ հարցումներու
- 9.- Ամենօրեայ հոգեւոր ուսուցում
- 10.- Մեր հոգը Աստուծոյ ձգել
- 11.- Հաւատացեալները վարդերն են արքայութեան
- 12.- Մեր Տիրոջ եւ Փրկիչին՝ Յիսուս Քրիստոսի առակներուն բացատրութիւնը (Ա. հատոր)
- 13.- 62 հարցումներ եւ անոնց պատասխանները
- 14.- Ճանչնանք Աստուածաշունչը հարցումներու միջոցաւ (զարգացման մրցումի համար)

15.- Սուրբ Կոյս Մարիամ եւ Հայ Մայրը